

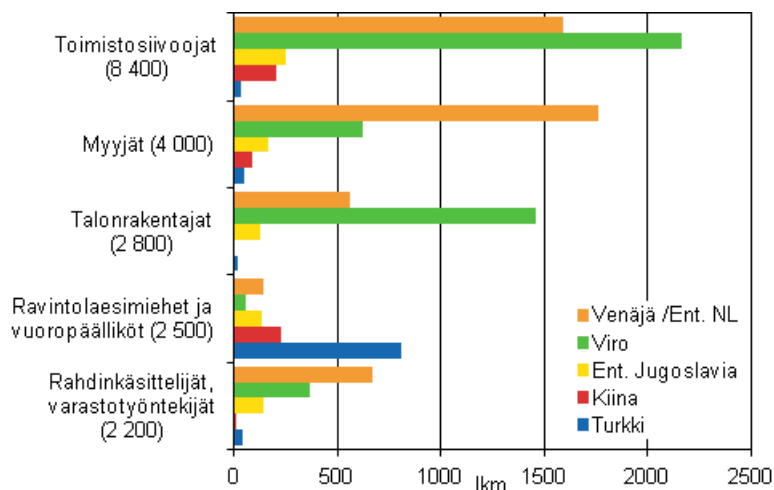
Työssäkäynti 2011

Ammatti ja sosioekonominen asema

Joka viides toimistosiivooja ulkomaista syntyperää 2011

Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan syntyperältään ulkomaisista henkilöistä työskenteli määrällisesti eniten toimistosiivoojina (noin 8 400) vuonna 2011. Muita tyypillisiä ammattiryhmiä ulkomaalaistaustaisille¹⁾ olivat myyjät, talonrakentajat, ravintolaesimiehet ja vuoropäälliköt. Ulkomaalaistaustaisista toimistosiivoojista ja talonrakentajista suurin osa oli virolaistaustaisia, kun myyjien yleisin taustamaa oli Venäjä²⁾ ja ravintolaesimiesten ja vuoropäälliköiden yleisin taustamaa oli Turkki. Ulkomaalaistaustaisista ravintolaesimiehistä ja vuoropäälliköistä noin 84 prosenttia ja talonrakentajista noin 16 prosenttia oli yrittäjiä.

Ulkomaista syntyperää olevien työllisten yleisimmät ammattiryhmät taustamaittain vuonna 2011

Kuviossa on ulkomaalaistaustaisten työllisten viisi yleisintä ammattiryhmää ja viisi suurinta taustamaata.

Ulkomaalaistaustaisia työllisiä oli vuonna 2011 yhteensä 101 300, ja heidän osuutensa kaikista työllisistä oli noin neljä prosenttia. Yrittäjiä ulkomaalaistaustaisista työllisistä oli noin 11 prosenttia. Yrittäjien osuus työllisistä oli suurin turkkilaistaustaisilla (40,2 %). Syntyperältään ulkomaalaisista työllisistä alle 35-vuotiaita

1) Ulkomaalaistaustaisilla tarkoitetaan tässä samaa kuin syntyperältään ulkomaalaisilla. Käsitteet syntyperä ja taustamaa on määritelty kohdassa Käsitteet ja määritelmät.

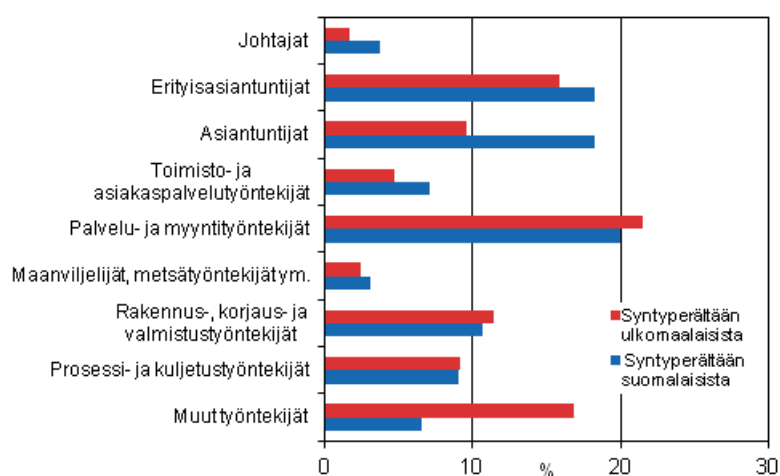
2) Venäjä ja entisen Neuvostoliiton alue.

oli 42 prosenttia, joka oli 10 prosenttiyksikköä enemmän verrattuna samanikäisiin syntyperältään suomalaisiin työllisiin.

Työllisiä ulkomaalaistaustaisia oli eniten Venäjältä ja entisen Neuvostoliiton alueelta, noin 27 400. Seuraavaksi suurimmat taustamaat työllisten lukumäärän mukaan olivat Viro (noin 16 400 henkilöä), entinen Jugoslavia (3 300), Kiina (3 100) ja Turkki (2 700). Ulkomaalaistaustaisista lääkäreistä noin kaksi viidestä oli venäläistaustaisia tai entisen Neuvostoliiton alueelta. Ulkomaalaistaustaisista rakennustyöntekijöistä noin joka toinen oli virolaistaustainen.

Ulkomaalaistaustaisia oli suhteellisesti syntyperältään suomalaisia enemmän palvelu- ja myyntityöntekijöinä, rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöinä sekä ammattiluokituksen pääluokassa muut työntekijät (ks. kuvio alla). Muihin työntekijöihin luetaan siivoojien lisäksi muun muassa rahdinkäsittelijöitä, sairaala- ja laitosapulaisia, avustavia keittiötyöntekijöitä sekä sanomalehtien jakajia, lähettejä ym.

Työllisten ammattirakenne syntyperän mukaan vuonna 2011, %

Ammattiluokitus 2010:n 3-numerotasolla johtajien ammattiryhmiä oli kymmenen yleisimmän ammattiryhmän joukossa muun muassa turkkilais- ja britannialaistaustaisilla. Britannialaistaustaiset olivat myynti-, markkinointi- ja kehitysjohtajina, kun turkkilaistaustaiset työskentelivät hotelli- ja ravintolajohtajina. Saksalais- ja britannialaistaustaisilla kymmenen yleisimmän ammattiryhmän joukossa oli useita eri erityisasiantuntijatason ammattiryhmiä. Erityisasiantuntija-ammateissa ulkomaalaistaustaisia työskenteli muun muassa yliopisto- ja korkeakouluopettajina, systeemyönerityisasiantuntijoina ja lääkäreinä. Usealle taustamaalle yhteisiä ammattiryhmiä olivat esimerkiksi lähihoitajat, muut terveydenhuollon työntekijät ja kodinhoitajat sekä rahdinkäsittelijät ja varastotyöntekijät. (Liitetaulukko 2.)

Tilastokeskuksen vuoden 2011 työssäkäyntitilastossa 18–74-vuotiaiden palkansaajien ja yrittäjien vuoden viimeisen viikon päätyösuhteen mukaiset ammatit on luokiteltu kansallisen Ammattiluokitus 2010 (AML 2010) -standardin mukaisiin ammattiryhmiin.³⁾

3) Ammattitieto jäi tuntemattomaksi noin 3,3 %:lla kaikista työllisistä ja noin 6,9 %:lla syntyperältään ulkomaalaisista työllisistä.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. 18–74-vuotiaiden ulkomaista syntyperää olevien työllisten yleisimmät ammattiryhmät vuonna 2011.....	4
Liitetaulukko 2. 18–74-vuotiaiden ulkomaista syntyperää olevien työllisten yleisimmät ammattiryhmät taustamaittain vuonna 2011.....	4
Liitetaulukko 3. 18–74-vuotiaat työlliset, yrittäjien osuus työllisistä ja työttömien osuus työvoimasta taustamaittain vuonna 2011.....	7
Laatuseloste: työssäkäyntitilasto.....	8

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. 18–74-vuotiaiden ulkomaista syntyperää olevien työllisten yleisimmät ammattiryhmät vuonna 2011¹⁾

Ammattiryhmä	Ulkomaalaistaustaisia työllisiä	Työllisten osuudet taustamaan ²⁾ mukaan, % ³⁾					Muut yhteensä ⁴⁾
		Venäjä / Ent. NL	Viro	Ent. Jugoslavia	Kiina		
91121 Toimistosiivoojat ym.	8 377	19,0	25,8	3,0	2,5	49,7	
5223 Myyjät	4 012	43,9	15,5	4,1	2,2	34,3	
7111 Talonrakentajat	2 808	20,0	51,9	4,6	0,1	23,4	
51202 Ravintolaesimiehet ja vuoropäälliköt	2 481	5,9	2,3	5,5	9,3	77,1	
9333 Rahdinkäsittelijät, varastotyöntekijät ym.	2 240	30,0	16,4	6,6	0,4	46,6	
51201 Kokit, keittäjät ja kylmäköt	1 953	15,1	6,1	2,3	9,1	67,4	
8331 Linja-auton- ja raitiovaununkuljettajat	1 944	26,3	28,4	9,5	0,5	35,3	
53213 Sosiaalialan hoitajat	1 935	26,5	12,0	4,0	2,3	55,2	
5131 Tarjoilijat	1 877	14,5	9,5	2,2	10,2	63,6	
91123 Sairaala- ja laitospulaiset	1 639	32,2	22,0	3,6	2,0	40,3	
3322 Myyntiedustajat	1 398	40,2	8,9	1,5	6,7	42,8	
9412 Avustavat keittiötyöntekijät	1 353	19,0	8,3	4,3	2,9	65,6	
8332 Kuorma-auton ja erikoisajoneuvojen kuljettajat	1 295	39,5	35,4	2,3	
32211 Sairaanhoidajat	1 271	30,0	23,1	1,6	1,7	43,7	
5246 Kahvila- ja baarimyyjät	1 211	14,3	8,3	3,5	3,2	70,7	

1) Ammattiryhmät ovat Ammattiluokitus 2010:n tarkimmalla tasolla. Ammattitieto jäi aineistossa tuntemattomaksi noin 6,9 %:lla ulkomaalaistaustaisista työllisistä.

2) Työllisten lukumäärän mukaan suurimmat taustamaat.

3) ..= Tietoa ei ole saatu, se on epävarma tai salassapitosäännön alainen.

4) Taustamaa muu kuin Venäjä tai entinen Neuvostoliitto, Viro, entinen Jugoslavia, Kiina tai Suomi.

Liitetaulukko 2. 18–74-vuotiaiden ulkomaista syntyperää olevien työllisten yleisimmät ammattiryhmät taustamaittain vuonna 2011¹⁾

Taustamaa	Ammattiryhmät (3-numerotaso)	Työllisiä	Miehiä, % ²⁾	Ulkomaalaistaustaisista työllisistä, %	Kaikista työllisistä, %
Venäjä / Ent. NL	911 Koti-, hotelli- ja toimistosiivoojat ym.	2 400	13,8	21,3	3,1
	522 Myyjät ja kauppiat	1 952	20,6	42,1	1,5
	532 Lähihoitajat, muut terveydenhuollon työntekijät ja kodinhoitajat	1 119	5,3	27,7	1,0
	833 Raskaiden moottoriajoneuvojen kuljettajat	1 023	92,2	31,6	1,9
	711 Rakennustyöntekijät ym.	848	92,2	21,0	1,4
	332 Myynti- ja ostoagentit	692	46,4	39,3	1,1
	933 Rahdinkäsittelijät ja varastotyöntekijät ym.	681	66,4	29,9	1,9
	221 Lääkärit	606	32,7	40,9	3,2
	333 Yrityspalveluiden välittäjä	555	40,2	60,7	2,9
	412 Yleissihteerit	532	8,8	48,0	1,1

Taustamaa	Ammattiryhmät (3-numerotaso)	Työllisiä	Miehiä, % ²⁾	Ulkomaalaistaustaisista työllisistä, %	Kaikista työllisistä, %
Viro	911 Koti-, hotelli- ja toimistosiivoojat ym.	2 800	9,2	24,8	3,6
	711 Rakennustyöntekijät ym.	2 001	95,0	49,6	3,4
	833 Raskaiden moottoriajoneuvojen kuljettajat	1 011	96,5	31,2	1,9
	522 Myyjät ja kauppiaat	675	20,0	14,6	0,5
	532 Lähihoitajat, muut terveydenhuollon työntekijät ja kodinhoitajat	522	3,6	12,9	0,5
	712 Rakennusten viimeistelytyöntekijät	473	97,7	42,2	1,8
	933 Rahdinkäsittelijät ja varastotyöntekijät ym.	378	67,5	16,6	1,1
	612 Eläintenkasvattajat	356	48,9	34,7	1,6
	322 Sairaanhoidajat, kätilöt ym.	306	2,9	22,5	0,5
	515 Kiinteistöhuollon ja siivoustyön esimiehet	303	47,2	22,5	1,0
Ent. Jugoslavia	911 Koti-, hotelli- ja toimistosiivoojat ym.	352	37,2	3,1	0,5
	833 Raskaiden moottoriajoneuvojen kuljettajat	214	97,7	6,6	0,4
	512 Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät	183	81,4	4,1	0,4
	522 Myyjät ja kauppiaat	177	42,4	3,8	0,1
	711 Rakennustyöntekijät ym.	175	97,7	4,3	0,3
	532 Lähihoitajat, muut terveydenhuollon työntekijät ja kodinhoitajat	164	6,7	4,1	0,1
	933 Rahdinkäsittelijät ja varastotyöntekijät ym.	147	92,5	6,5	0,4
	723 Koneasentajat ja -korjaajat	99	97,0	7,3	0,2
	611 Pelto- ja puutarhaviljelijät	91	46,2	9,1	0,5
	515 Kiinteistöhuollon ja siivoustyön esimiehet	90	80,0	6,7	0,3
Kiina	512 Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät	408	71,1	9,2	1,0
	911 Koti-, hotelli- ja toimistosiivoojat ym.	256	30,9	2,3	0,3
	513 Tarjoilutyöntekijät	193	53,9	9,9	1,2
	215 Sähkötekniikan erityisasiantuntijat	158	60,8	12,3	0,8
	231 Yliopisto- ja korkeakouluopettajat	137	63,5	6,9	0,8
	311 Fysiikan, kemian ja teknisten alojen asiantuntijat	130	58,5	7,7	0,2
	332 Myynti- ja ostoagentit	126	43,7	7,1	0,2
	251 Systeemyön erityisasiantuntijat	114	59,6	6,3	0,3
	522 Myyjät ja kauppiaat	111	38,7	2,4	0,1
	532 Lähihoitajat, muut terveydenhuollon työntekijät ja kodinhoitajat	78	15,4	1,9	0,1
Turkki	512 Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät	1 085	96,0	24,4	2,6
	524 Muut myyntityöntekijät	164	83,5	10,0	0,6
	513 Tarjoilutyöntekijät	139	89,2	7,1	0,9
	941 Avustavat keittiö- ja ruokatyöntekijät	114	86,8	7,1	0,6
	522 Myyjät ja kauppiaat	74	73,0	1,6	0,1
	833 Raskaiden moottoriajoneuvojen kuljettajat	67	..	2,1	0,1
	911 Koti-, hotelli- ja toimistosiivoojat ym.	61	50,8	0,5	0,1
	141 Hotellin- ja ravintolanjohtajat	45	93,3	19,7	2,2
	933 Rahdinkäsittelijät ja varastotyöntekijät ym.	42	..	1,8	0,1
	332 Myynti- ja ostoagentit	34	..	1,9	0,1

Taustamaa	Ammattiryhmät (3-numerotaso)	Työllisiä	Miehiä, % ²⁾	Ulkomaalaistaustaisista työllisistä, %	Kaikista työllisistä, %
Vietnam	933 Rahdinkäsittelijät ja varastotyöntekijät ym.	221	78,7	9,7	0,6
	512 Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät	210	53,3	4,7	0,5
	911 Koti-, hotelli- ja toimistosiivoajat ym.	160	26,3	1,4	0,2
	522 Myyjät ja kauppiaat	135	31,1	2,9	0,1
	821 Teollisuustuotteiden kokoonpanijat	110	54,5	8,5	0,5
	611 Pelto- ja puutarhaviilijät	108	63,0	10,9	0,6
	514 Kampaajat, parturit, kosmetologit ym.	102	15,7	9,9	0,6
	513 Tarjoilutyöntekijät	98	39,8	5,0	0,6
	524 Muut myyntityöntekijät	79	34,2	4,8	0,3
816 Elintarviketeollisuuden prosessityöntekijät	79	45,6	7,8	0,5	
Ruotsi	532 Lähihoitajat, muut terveydenhuollon työntekijät ja kodinhoitajat	164	14,6	4,1	0,1
	522 Myyjät ja kauppiaat	121	47,1	2,6	0,1
	911 Koti-, hotelli- ja toimistosiivoajat ym.	114	26,3	1,0	0,1
	531 Lastenhoitajat ja koulunkäyntiavustajat	102	24,5	6,8	0,2
	711 Rakennustyöntekijät ym.	76	92,1	1,9	0,1
	234 Peruskoulun alaluokkien opettajat ja lastentarhanopettajat	59	30,5	7,6	0,1
	251 Systeemyön erityisasiantuntijat	59	84,7	3,3	0,2
	512 Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät	57	52,6	1,3	0,1
	322 Sairaanhoidajat, kättilöt ym.	52	13,5	3,8	0,1
	231 Yliopisto- ja korkeakouluopettajat	51	74,5	2,6	0,3
Thaimaa	911 Koti-, hotelli- ja toimistosiivoajat ym.	552	1,1	4,9	0,7
	532 Lähihoitajat, muut terveydenhuollon työntekijät ja kodinhoitajat	227	..	5,6	0,2
	512 Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät	168	23,8	3,8	0,4
	513 Tarjoilutyöntekijät	130	16,9	6,7	0,8
	522 Myyjät ja kauppiaat	121	6,6	2,6	0,1
	941 Avustavat keittiö- ja ruokatyöntekijät	121	11,6	7,6	0,6
	816 Elintarviketeollisuuden prosessityöntekijät	81	7,4	8,0	0,5
	611 Pelto- ja puutarhaviilijät	75	18,7	7,5	0,4
	524 Muut myyntityöntekijät	72	16,7	4,4	0,3
514 Kampaajat, parturit, kosmetologit ym.	62	..	6,0	0,4	
Saksa	231 Yliopisto- ja korkeakouluopettajat	158	67,1	8,0	0,9
	221 Lääkärit	84	61,9	5,7	0,4
	311 Fysiikan, kemian ja teknisten alojen asiantuntijat	83	77,1	4,9	0,1
	235 Muut opetusalan erityisasiantuntijat	64	57,8	4,9	0,2
	251 Systeemyön erityisasiantuntijat	63	95,2	3,5	0,2
	332 Myynti- ja ostoagentit	61	59,0	3,5	0,1
	242 Hallinnon erityisasiantuntijat	59	72,9	7,0	0,2
	214 Tekniikan erityisasiantuntijat (pl. sähkötekniologia)	57	82,5	5,5	0,1
	234 Peruskoulun alaluokkien opettajat ja lastentarhanopettajat	56	19,6	7,2	0,1
243 Myynnin, markkinoinnin ja tiedotuksen erityisasiantuntijat	51	76,5	6,0	0,2	

Taustamaa	Ammattiryhmät (3-numerotaso)	Työllisiä	Miehiä, % ²⁾	Ulkomaalaistaustaisista työllisistä, %	Kaikista työllisistä, %
Britannia	231 Yliopisto- ja korkeakouluopettajat	144	77,1	7,3	0,9
	235 Muut opetusalan erityisasiantuntijat	105	78,1	8,1	0,4
	251 Systeemyön erityisasiantuntijat	92	91,3	5,1	0,3
	512 Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät	59	..	1,3	0,1
	264 Toimittajat, kirjailijat ja kielitieteilijät	53	77,4	5,7	0,4
	122 Myynti-, markkinointi- ja kehitysjohtajat	52	100,0	12,1	0,4
	234 Peruskoulun alaluokkien opettajat ja lastentarhanopettajat	51	31,4	6,6	0,1
	243 Myynnin, markkinoinnin ja tiedotuksen erityisasiantuntijat	50	92,0	5,8	0,2
	911 Koti-, hotelli- ja toimistosiivoajat ym.	49	57,1	0,4	0,1
	214 Tekniikan erityisasiantuntijat (pl. sähkötekniologia)	46	93,5	4,4	0,1

1) Taulukkoon on valittu ulkomaalaistaustaisten työllisten määrän mukaan kymmenen suurinta taustamaata ja kustakin taustamaasta on mukana kymmenen yleisintä ammattiryhmää Ammattiluokitus 2010:n 3-numerotasolla. Ammattitieto jäi aineistossa tuntemattomaksi noin 6,9 %:lla ulkomaalaistaustaisista työllisistä.

2) ..= Tietoa ei ole saatu, se on epävarma tai salassapitosäännön alainen.

Liitetaulukko 3. 18–74-vuotiaat työlliset, yrittäjien osuus työllisistä ja työttömien osuus työvoimasta taustamaittain vuonna 2011¹⁾

Taustamaa	Työllisiä yhteensä	Yrittäjien osuus työllisistä, %	Työttömien osuus työvoimasta, %
Suomi	2 253 122	10,6	9,2
Venäjä / Ent. NL	27 351	9,0	23,5
Viro	16 412	7,0	11,1
Ent. Jugoslavia	3 340	11,0	24,5
Kiina	3 096	15,8	10,9
Turkki	2 678	40,2	22,9
Vietnam	2 550	12,5	23,2
Ruotsi	2 526	10,1	8,4
Thaimaa	2 485	17,7	24,3
Saksa	2 021	13,1	8,3
Britannia	1 876	17,8	12,1
Ulkomaalaistaustaisia yhteensä	101 300	10,5	20,9

1) Ulkomaalaistaustaisten työllisten määrän mukaan kymmenen suurinta taustamaata ja syntyperältään suomalaiset.

Laatuseloste: työssäkäyntitilasto

Relevanssi

Työssäkäyntitilastossa tuotetaan keskeiset työssäkäyntiä koskevat tiedot vuosittain. Ennen vastaavia tietoja voitiin tuottaa ainoastaan väestölaskentavuosina. Työssäkäyntitilaston perusjoukko ja määrittelyt ovat pysyneet suunnilleen samana vuodesta 1987 lähtien. Vuodesta 1993 lähtien on tuotettu myös ennakkotietoja työssäkäynnistä.

Tuotettavia tietoja ovat muun muassa väestön pääasiallinen toiminta, elinkeinonjakauma, ammatti, ammattiasema, työpaikkojen lukumäärä, työpaikan sijainti sekä väestön ja työvoiman koulutus- ja tulotiedot. Tietoja voidaan tuottaa kaikilla hallinnollisilla aluejaoilla ja koordinaattipohjaisilla aluejaoilla (esimerkiksi postinumeroalueet, karttaruudut ja kuntien osa-alueet).

Tilaston viiteajankohta on vuoden viimeinen viikko, mutta tilasto sisältää myös kertymätietoja tilastovuoden ajalta (esimerkiksi tulotiedot sekä työ- ja työttömyyskuukaudet). Tietoja ammatista ja sosioekonomisesta asemasta on saatavilla vuosilta 1990, 1993, 1995 ja 2000 sekä vuosittain vuodesta 2004 lähtien.

Vuodesta 1993 lähtien työssäkäynnistä on tuotettu myös ennakkotietoja. Ennakkotietoja käytettäessä on kuitenkin otettava huomioon, että aineistojen keskeneräisyydestä johtuen ennakkotietojen mukaiset työllisten määrät poikkeivat vuoteen 2005 saakka lopullisista luvuista ± 1 prosenttia koko maan tasolla. Tällä hetkellä vaihtelu on 0,2–0,3 prosenttia. Kunnittain vaihtelu voi olla suurempaakin.

Menetelmäkuvaus

Työssäkäyntitilasto on kokonaisaineisto. Kunkin vuoden tilasto kattaa kaikki kyseisen vuoden viimeisenä päivänä Suomessa vakinaisesti asuvat henkilöt. Tilaston lähdeaineistoina käytetään lähinnä hallinnollisia rekistereitä ja muita rekisteripohjaisia tietoaineistoja. Tilaston laatu onkin siten suoraan riippuvainen lähdeaineistojen laadusta. Suoraa tiedonkeruuta tapahtuu vain toimipaikkatietojen määrittämisessä monitoimipaikkaisten yritysten ja kuntien palveluksessa oleville.

Yhteensä lopullisen työssäkäyntitilaston tilastotiedoston valmistamisessa käytetään noin 40 eri rekisterin tai muun aineiston tietoja. Keskeisimpiä näistä ovat:

- väestötietojärjestelmä (Väestörekisterikeskus)
- verotuksen eri aineistot
- yksityisen sektorin erilaiset työ- ja palvelussuhderekisterit
- valtion ja kuntien palvelussuhderekisterit
- työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) työnhakijarekisteri
- Kansaneläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen eläkerekisterit
- eri opiskelijarekisterit
- pääesikunnan varusmiesrekisteri
- Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri sekä julkisyhteisöjen rekisteri
- Tilastokeskuksen tutkintorekisteri

Rekistereiden lisäksi tehdään joitakin lomakekyselyitä:

- tiedustelu monitoimipaikkaisissa yrityksissä työskentelevien toimipaikoista
- kuntien ja kuntayhtymien henkilöstön tiedonkeruu
- ammattitiedonkeruu

Keskeistä järjestelmässä on se, että rekistereiden tunnusjärjestelmät ovat niin hyvät, että eri tietojen yhdisteleminen on mahdollista. Rekisterit voivat sisältää päällekkäistä ja osin myös ristiriitaista tietoa. Olennaista on, että rekisterit täydentävät toisiaan, ja päällekkäisyys varmistaa sen, että järjestelmä ei ole niin haavoittuva. Jos esimerkiksi työeläkejärjestelmästä ei saada tietoa työsuhteesta, voidaan tieto henkilön työllisyydestä päätellä verotietojen kautta.

Useat tiedot työssäkäyntitilastoon voidaan saada suoraan jostakin rekisteristä niitä juurikaan muokkaamatta. Tällaisia tietoja ovat esimerkiksi henkilön demografiset tiedot tai tulo- ja varallisuustiedot. Monia tietoja tuotetaan myös niin sanotulla rekisteriestimointimenetelmällä, jossa käyttämällä hyväksi samanaikaisesti useita rekisteriaineistoja määritellään jokaiselle henkilölle kunkin muuttujan arvo. Esimerkkinä tällaisesta muuttujasta on henkilön pääasiallinen toiminta. Sen päättelyssä tarvitaan tietoja henkilön iästä, työsuhteista, työttömyydestä, opiskelusta, eläkkeen saamisesta ja niin edelleen. Päättelysäännöt on muodostettu siten, että ne tuottavat mahdollisimman samankaltaiset tiedot kuin saataisiin lomaketiedonkeruulla. Päättelysääntöjen muodostamisessa on käytetty apuna aikaisempien väestölaskentojen tietoja ja rekisteritietoja samalta ajankohdalta. Päättelysääntöihin sisältyy myös eri aineistojen priorisointi siinä tapauksessa, että tiedot ovat ristiriitaisia.

Oikeellisuus ja tarkkuus

Suomessa rekisteripohjaisten tietojen luotettavuutta tutkittiin jo ennen päätöstä rekisteripohjaiseen väestölaskentajärjestelmään siirtymisestä. Vuosien 1980 ja 1985 laskennoissa väestön taloudellista toimintaa ja työssäkäyntiä kuvaavat tiedot kerättiin vielä lomakkeilla, mutta samanaikaisesti oli saatavilla myös rekisteripohjaisia tietoja. Vuoden 1980 väestölaskennassa tehtiin vertailututkimus 20 kunnan osalta ja vuoden 1985 väestölaskennan yhteydessä kaikkien kuntien osalta. Tutkimuksessa verrattiin rekisteripohjaisesti määriteltyä tietoa väestön pääasiallisesta toiminnasta ja ammattiasemasta lomakkeella kerättyyn tietoon. Erot rekisteripohjaisesti ja lomakepohjaisesti tuotettujen tietojen osalta todettiin niin pieniksi, että päätös rekisteripohjaiseen tilastotuotantoon siirtymisestä voitiin tehdä.

Ensimmäisen kokonaan rekisteripohjaisen väestölaskennan yhteydessä vuonna 1990 tehtiin laaja luotettavuustutkimus. Rekisteritilastoja verrattiin otospohjaisen lomaketiedustelun antamiin tietoihin. Otos käsitti noin kaksi prosenttia rakennuksista, asunnoista ja henkilöistä. Luotettavuustutkimus osoitti, kuinka suurella osalla lomaketieto ja rekisteritieto poikkesivat toisistaan, mutta ei lopulta sitä, kumpi tieto oli oikea. Esimerkiksi useampaa työtä tekevä ilmoitti lomaketiedustelussa pääasialliseksi työkseen eri toimen kuin mihin rekisteripäättelyssä päädyttiin. Työssäkäyvä opiskelija tuli määritellyksi rekisteritiedoilla väistämättä työlliseksi, vaikka hän itse jättäisi työnsä kertomatta. Tutkimukset ovat osoittaneet, ettei rekisteripohjaisten ja lomakepohjaisten tietojen ero ole suurempi kuin kahden lomakepohjaisen tiedon välinen ero. Vertailututkimuksia on julkaistu Tilastokeskuksen sarjoissa.

Tärkeimmäksi rekisteripohjaisen työssäkäyntitilaston laadunvalvontamenetelmäksi on kehittynyt työvoimatutkimuksen käyttö vertailuaineistona. Myös vuosien 1995 ja 2000 väestölaskennan luotettavuustutkimukset perustuvat työvoimatutkimuksen käyttöön vertailutietona.

Työvoimatutkimuksen käyttö vertailuaineistona toimii kahdella tasolla. Toisaalta seurataan näiden kahden menetelmän tuottamien tulosten tasoa ja toisaalta sitä, miten hyvin menetelmät tuottavat yksikkötasolla samalla tavoin luokiteltua tietoa. Yksikkötason vertailu tehdään ristiintaulukoimalla työvoimatutkimuksen otosaineiston henkilöiden saman ajankohdan rekisteripohjaiset ja haastatteluun perustuvat tiedot pääasiallisesta toiminnasta ja toimialasta keskenään. Vertailuja on tehty vuodesta 1987 lähtien.

Usein poikkeamat ovat selitettävissä rekisterijärjestelmän ja haastattelumenetelmän eroilla, eikä aina voida yksikäsitteisesti sanoa, kumpi menetelmä tuottaa oikean tuloksen eli välttämättä haastattelemallakaan saatu tieto ei ole absoluuttisen oikea. Usein todellisudessa on niin, että henkilö itse tai haastattelijajoutuu tekemään päätöksen ristiriitaisen informaation pohjalta, kun taas rekisterimenetelmässä on laadittu yksikäsitteinen sääntö. Rekisterimenetelmän etuna on tällöin sen loogisuus: kone tekee ratkaisun aina samalla tavalla, mutta saman informaation omaavat henkilöt voivat päätyä eri lopputulokseen.

Ajantasaisuus

Työssäkäyntitilasto tehdään vuosittain. Työssäkäyntitilaston henkilöperusjoukko kuvaa vuoden viimeisen päivän tilannetta. Tiedot henkilön toiminnasta ja työpaikasta ovat vuoden viimeiseltä viikolta. Tilastossa on myös kertymätietoja koko vuodelta (esimerkiksi tulotiedot sekä työ- ja työttömyyskuukaudet). Ennakkotiedot valmistuvat noin 12 kuukautta viiteajankohdan jälkeen. Lopullisista tiedoista pääasiallinen toiminta ja ammattiasema valmistuvat noin 16 kuukautta ja loput tiedot noin 22 kuukautta viiteajankohdan jälkeen.

Saatavuus

Työssäkäyntitilaston kunnittaiset tiedot työllisistä, työpaikoista ja pääasiallisesta toiminnasta ovat saatavilla Tilastokeskuksen internetsivuilta maksuttomasta StatFin-tilastopalvelusta. Maksullisessa Väestötilastopalvelussa on eritellympää tietoa, myös kuntien osa-alueittain. Aineistoista tehdään erityisselvityksiä asiakkaan pyynnöstä.

Vuosina 1987–2001 työssäkäyntitilaston tietoja on julkaistu erillisissä työssäkäyntitilaston julkaisuissa. Viimeinen paperimuotoinen julkaisu, Työssäkäyntitilasto 2000–2001, sisältää työssäkäyntitilaston vuoden 2000 lopullisia tietoja ja vuoden 2001 ennakkotietoja.

Vertailukelpoisuus

Työssäkäyntitilaston laatiminen on aloitettu vuodesta 1987. Työssäkäyntitilaston perusjoukko ja määrittelyt ovat pysyneet suunnilleen samana vuodesta 1987 lähtien. Tilastossa käytetyt luokitukset ovat muuttuneet vuosien mittaan. Esimerkiksi toimialaluokitus on muuttunut vuosina 1993, 2001 ja 2007 ja ammattiluokitus vuosina 1995 ja 2010. Luokitusmuutokset vaikuttavat aikaisempien vuosien vertailtavuuteen, sillä täydellisiä avaimia ei kaikkien luokitusten välille voi rakentaa. Tilastossa käytettävät luokitukset ja luokitusten väliset avaimet löytyvät Tilastokeskuksen internetsivuilta <http://www.tilastokeskus.fi/luokitukset>

Myös muutokset lainsäädännössä vaikuttavat tilastojen vertailtavuuteen. Vuoden 1998 alusta tuli voimaan niin sanottu pätkätyölaki, jolloin myös lyhyet työsuhteet tulivat eläkevakuutuksen piiriin. Tämä lisäsi työllisten määrää jonkin verran.

Vuodesta 2005 työeläkevakuutuksen piiriin kuuluvat 18–67-vuotiaat, kun aiemmin työeläkevakuuttamisvelvollisuus on alkanut jo 14 vuoden iästä lähtien. Tämä näkyy työssäkäyntitilastossa vuodesta 2005 alkaen nuorten työllisyyden vähenemisenä ja opiskelijoiden määrän kasvuna. Alaikäisten työssäkäyntiä ei pystytä rekisteritietojen perusteella luotettavasti tilastoimaan.

Apurahansaaajat on vuoden 2009 alusta lähtien vakuutettu maatalousyrittäjän eläkelain (MYEL) mukaisen lakisääteisen työeläketurvan piiriin, minä seurauksena heidät määritellään yrittäjiksi.

Vuoden 2010 tilastosta lähtien yrittäjien määrittelyssä otetaan huomioon yrittäjätulojen lisäksi myös henkilöverotuksessa palkkatuloihin kuuluva niin sanottu yrittäjäpalkka (YEL-/MYEL-vakuutetun yrittäjän palkka), jota yrittäjänä toimiva voi saada esimerkiksi avoimen yhtiön yhtiömiehenä, kommandiittiyhtiön vastuunalaisena yhtiömiehenä ja osakeyhtiön johtavassa asemassa toimivana osakkaana. Jos henkilö toimii vuoden viimeisellä viikolla sekä yrittäjänä että palkansaajana, henkilö määritellään yrittäjäksi, jos hänen yhteenlasketut yrittäjätulonsa ja -palkkansa ovat suuremmat kuin muut palkkatulot, ja päinvastoin. Yrittäjäpalkan huomioiminen yrittäjien määrittelyssä lisäsi yrittäjien määrää noin 3 300 henkilöllä vuoden 2010 tilastossa.

Vuosina 2010–2011 yrittäjien määrä nousi koko maassa 9 600:lla. Nousuun vaikutti se, että yrittäjän ja maatalousyrittäjän eläkelain yrittäjämääritelmä laajeni vuoden 2011 alusta. Yrittäjäksi määritellään osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä johtavassa asemassa työskentelevä henkilö, joka omistaa yksin yli 30 prosenttia yrityksen osakkeista tai jolla on yksin yli 30 prosenttia osakkeiden tuottamasta äänimäärästä tai jolla on muussa yhteisössä vastaava määräämisvalta. Aiemmin raja oli 50 prosenttia.

Ennen vuotta 1987 väestön taloudellista toimintaa kuvaavia kuntatasoisia tietoja on tuotettu lomakepohjaisissa väestölaskennoissa (vuosilta 1950, 1960, 1970, 1975, 1980 ja 1985). Erot rekisteri- ja lomakepohjaisesti tuotettujen tietojen välillä ovat osoittautuneet sen verran pieniksi, että vertailtavuutta ajassa voidaan pitää suhteellisen hyvänä muiden kuin edellä mainittujen luokitusmuutosten vuoksi.

Tilastossa käytetyt luokitukset löytyvät Tilastokeskuksen luokitus- ja metatietopalvelujen kotisivuilta sekä painetuista luokituskäsikirjoista.

Yhtenäisyys

Tietoja väestön taloudellisesta toiminnasta saadaan myös Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksesta, joka on kuukausittain tehtävä otostutkimus. Tiedot poikkeavat keruutavasta ja työllisten päättelystä johtuen

jonkin verran työssäkäyntitilaston tiedoista. Muun muassa työllisten määrä on työvoimatutkimuksessa joitakin prosentteja suurempi.

Ammattitietoja koskevia tilastoja julkaistaan Tilastokeskuksessa työssäkäyntitilaston lisäksi myös palkkatilastoissa ja työvoimatutkimuksessa. Palkkatilaston ammattitiedot ovat työssäkäyntitilaston ammattitiedon tärkein tiedonlähde, joten tiedot ovat melko lähellä toisiaan. Palkkatilaston tiedoista puuttuvat kuitenkin yrittäjät, yritysten ylin johto, alle viisi henkeä työllistävät yritykset sekä yritykset, joiden päätoimialana ovat maa-, metsä- ja kalatalous. Työssäkäyntitilaston ja työvoimatutkimuksen ammattitiedot tulevat eri lähteistä ja koskevat eri ajanjaksoja - työvoimatutkimus tehdään kuukausittain, kun työssäkäyntitilaston viiteajanjakso on vuoden viimeinen viikko. Myös tilastojen käyttämät käsitteet poikkeavat hieman toisistaan. Esimerkiksi työssäkäyntitilastossa yrittäjistä luokitellaan johtajiksi ainoastaan ne, joiden yrityksen koko on yritysrekisterin mukaan vähintään 5 henkilötyövuotta, muuten yrittäjien ammatit määritellään yrityksen toimialan mukaan muihin ammattien pääryhmiin.

Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisee tilastoa työttömien työnhakijoiden määrästä. TEM:n työnhakijarekisterin tiedot kertovat työttömien työnhakijoiden määrän kuukauden viimeisenä arkipäivänä. Työssäkäyntitilaston tieto työttömyydestä perustuu TEM:n työnhakijarekisterin tietoihin. Siten työssäkäyntitilaston ja TEM:n luvut työttömyydestä ovat suhteellisen lähellä toisiaan.

Lisätietoja

Elina Mikkela 09 1734 2973
Marketta Oinonen 09 1734 3602
Vastaava tilastojohtaja:
Riitta Harala
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Työssäkäyntitilasto, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-5528 (pdf)